

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ У СУЧАСНОМУ ФЕСТИВАЛІ :
«ТРИФОН ЗАРЕЗАН» У БОЛГРАДЕ**

Олена БЕРЕЗІНСЬКА – старший викладач кафедри іноземних мов професійного спілкування, Міжнародний університет, м. Одеса;
<http://orcid.org/0000-0001-8542-4600>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.52.1167>
vlady22helen@gmail.com

Цитування:

Березінська О. Трансформація етнокультурних традицій у сучасному фестивалі : «Трифон Зарезан» у Болграді. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2026. № 52. С. 385–390. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.52.1167>

Проаналізовано структурні та функціональні трансформації традиційного болгарського свята «Трифон Зарезан» у контексті сучасного фестивального руху Української Бессарабії (м. Болград, Одеська обл.). Досліджено збереження автентичних обрядових елементів, таких як ритуальна підрізка лози та обрання «Царя Трифона», у межах публічного культурного заходу. Особливу увагу приділено соціокультурній адаптації фестивалю в умовах воєнного стану, висвітлено його перехід від рекреаційного формату до майданчика соціальної солідарності та благодійності. Зроблено висновок, що фестиваль є дієвим механізмом підтримки етнічної ідентичності болгарської діаспори та популяризації регіональної культурної спадщини. У сучасних умовах свято трансформується в живий інструмент трансляції нематеріальної культурної спадщини, забезпечуючи наступність поколінь та збереження унікального етнокультурного коду регіону. Будучи важливою складовою культурного ландшафту Бессарабії, свято «Трифон Зарезан» демонструє життєздатність традиційних практик. Вони не лише адаптуються до нових викликів, а й стають фундаментом для формування сучасної локальної ідентичності та інтеграції місцевої спадщини в загальноєвропейський культурний контекст.

Ключові слова: Трифон Зарезан, Болград, болгарська діаспора, Бессарабія, календарна обрядовість, виноградарство, етнокультурна ідентичність, фестивальна культура.

Постановка проблеми. Трансформація традиції у фестивальному дискурсі зумовлена насамперед онтологічним переходом обряду з камерного простору етнічної спільноти у публічну площину масової культури. Свято «Трифон Зарезан» («Зарезан» – традиційна українська транслітерація болгарської назви свята) у Болграді ілюструє процес деконтекстуалізації, де ритуальне підрізання виноградної лози втрачає первинну сакральну-магічну функцію, перетворюючись на об'єкт видовищної репрезентації для зовнішнього споживача. Виникає суперечність між збереженням автентичності та логікою івент-менеджменту, що призводить до гібридизації традиції та появи нових «винайдених» форм дозвілля. За таких умов етнокультурна спадщина інструменталізується як ресурс територіального маркетингу. Це актуалізує питання про межу між живою традицією та комерційною симуляцією, а також про здатність фестивалю забезпечувати самоідентифікацію громади в умовах глобалізації.

Методологія дослідження. Методологічну основу статті становить поєднання загальнонаукових методів (аналізу, синтезу та узагальнення) з прикладними культурологічними підходами. Зокрема, компаративний метод дозволив порівняти архаїчні та сучасні форми обряду, а польові дослідження (спостереження та інтерв'ювання) допомогли зафіксувати живий стан традиції в Болградській громаді. Завдяки структурно-функціональному аналізу виявлено нові соціальні ролі свята як інструменту територіального маркетингу та стратегічного ресурсу розвитку Бессарабії.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі трансформації традиційної аграрної обрядовості болгарської діаспори Бессарабії у сучасний фестивальний формат. Уперше досліджено структуру свята «Трифон Зарезан» у м. Болград як синтез автентичного ритуалу та інноваційного івент-продукту. Доведено, що в умовах воєнного стану (2022-2026 рр.) фестиваль набув нових функціональних ознак – благодійно-волонтерської та консолідуючої, – перетворившись з етнотуристичного заходу на дієвий механізм підтримки національної стійкості та соціальної адаптації громади.

Мета статті – здійснити комплексний аналіз структурно-семантичних особливостей обрядового циклу «Трифон Зарезан», дослідивши його трансформацію у сучасний фестивально-перформансний формат. Особлива увага приділяється ролі свята у конструюванні етнокультурної ідентичності болгар Бессарабії та збереженні автентичних традицій в умовах воєнного стану.

Для досягнення цієї мети необхідно насамперед з'ясувати етнографічні витоки та первісну структуру обряду в культурі болгар Бессарабії. Наступним кроком є аналіз еволюції святкування в Болграді: від родинно-побутової практики до масштабного публічного фестивалю. Важливо виявити

лючові соціальні, економічні та менеджерські чинники, що трансформують зміст обрядових дій у фестивальному просторі, а також дослідити роль заходу, як інструменту територіального брендингу та промоції виноградарства. Підсумковим завданням є оцінка ризиків комерціалізації та «сценізації» традиції в контексті її впливу на консолідацію сучасної болгарської громади.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасному українському дискурсі зростає інтерес до трансформації традицій у фестивальному просторі, що розглядаються на перетині етнології, культурології та туризмознавства. Дослідження цієї теми можна структурувати на кілька ключових напрямів:

- *Етнографічний аспект та збереження ідентичності.* У працях О. Прігаріна [12], В. Кондова [7] та Т. Пилипенко [11] детально висвітлено автентичні форми свята «Трифон Зарезан». Автори аналізують адаптацію обрядовості бессарабських виноградарів як важливого маркера етнічної самосвідомості.

- *Фестивальний туризм як інструмент ревіталізації.* О. Коваленко, В. Шейко [6, С. 82-95] та А. Осіпчук, В. Заєць, С. Тищенко [9, С. 14-22] розглядають подієвий туризм як механізм відновлення локальної культури. Вони зазначають, що трансформація обряду у фестивальний захід стимулює інтерес молоді, проте, водночас, несе ризики надмірної «сценічної» стилізації та втрати первинних смислів.

- *Соціально-економічний вектор.* Дослідження фахівців Одеського національного економічного університету підкреслюють роль етнофестивалів у територіальному брендингу. На прикладі Болграда продемонстровано як розвиток винного туризму не лише підтримує місцевих виробників, а й стає платформою для реалізації актуальних благодійних ініціатив, зокрема на допомогу ЗСУ.

Питання етнокультурного розвитку та історичної ретроспективи болгарської спільноти перебувають у центрі уваги низки сучасних науковців. Зокрема, фундаментальні аспекти етнічної історії та ідентичності висвітлено у працях О. Ганчева [3]. Вагомий внесок у дослідження культурної спадщини та історичного побуту болгар Одещини зробив С. Станко [14], а науковий доробок Н. Беседіної дозволяє глибше зрозуміти мовні процеси регіону [1]. Культурологічна рефлексія Н. Сподареві та Л. Вежбовської щодо «живої історії» (living history) розкриває трансформацію традиції з побутової практики в об'єкт культурного споживання, що відбувається внаслідок її деконтекстуалізації у фестивальному просторі [13, С. 91-95].

Таким чином, за наявності широкої описової бази, актуальним залишається вивчення трансформації внутрішньої структури обряду під впливом івент-технологій на прикладі конкретної громади міста Болград.

Виклад основного матеріалу. Історико-генетичне коріння свята «Трифон Зарезан» сягає часів античності, коли на землях Балкан панував культ фракійського бога Діоніса. Давні ритуали родючості та виноградарства, притаманні місцевим племенам, із часом трансформувалися та переплелися з християнською традицією вшанування святого мученика Трифона. Попри те, що церковне життє святого безпосередньо не пов'язане з виноробством, у народній свідомості він перебрав на себе функції язичницьких покровителів природи. Назва «Трифон Зарезан» походить від легенди про святого, який випадково поранив собі носа під час роботи. Ця подія символічно закріпила головний ритуал свята – першу обрізку лози. День знаменує межу між зимою та весною, коли природа й господарство пробуджуються до життя. Завдяки міграційним процесам традиція глибоко вкоренилася в культурі бессарабських болгар, ставши важливим елементом їхньої ідентичності. Цьогорічний фестиваль, що традиційно пройшов у Болграді 14 лютого, став не лише святом виноградарства, а й потужним символом незламності та єдності громади.

Ритуал обрання «Царя винограду», поливання коріння вином та колективна трапеза є відлунням давніх магічних дій, спрямованих на забезпечення багатого врожаю та захист угідь від негоди. Під час обрізки лози господар зазвичай звертається до рослин із магічними формулами, що мають гарантувати родючість, та захистити виноградник від граду чи шкідників.

Найпоширенішим є обрядовий діалог: виноградар ховається за кущем, а помічник запитує: «Де ти, господарю?» Той відповідає: «Тут я!» Помічник вигукує: «Не бачу тебе за виноградом!», на що господар каже: «Дай Боже, щоб і наступного року так не бачив» [2; 71].

Часто ритуал супроводжується кропленням лози або вином із традиційної дерев'яної посудини – кумця. При цьому господар промовляє: «Скільки крапель вина пролито, стільки відер винограду зібрано». Це класичний приклад імітативної магії, де земна дія має спровокувати аналогічний достаток у природі [3]. Також поширені звернення до святого Трифона з проханням берегти поля від «чорної хмари» (граду), що підкреслює захисну функцію обряду.

Традиційне святкування в Болградському районі протягом ХХ століття являло собою

унікальний синтез православної обрядовості та давніх аграрних традицій болгарського й гагаузького населення. Календарний цикл починався із зимових свят, де центральне місце посідало Різдво з його пісною вечерею та обов'язковою баницею з передбаченнями. Особливою рисою регіону було сурвакання на Новий рік, коли діти обходили домівки з прикрашеними гілками дерену, символічно бажаючи господарям здоров'я [14].

Лютий знаменувався святом Трифона Зарезана, життєво важливим для виноградарського краю: господарі символічно підрізали лозу та поливали її вином, закликаючи багатий врожай. Весняний цикл відкривався Мерцішором (Бабою Мартою), коли жителі дарували одне одному біло-червоні амулети-мартениці, а його кульмінацією ставав Гергьовдень (Юріїв день). Це пастуше свято було чи не найголовнішим у році, адже супроводжувалося масовим приготуванням жертвовного ягняти, курбану та збором усієї громади. Осінній період завершувався Димитровднем, що ставив крапку у аграрному сезоні й відкривав пору весіль.

Кожне село Болградщини мало власне храмове свято, яке ставало головним майданчиком для збереження мови, пісень та кулінарних традицій, що передавалися від покоління до покоління навіть у радянські часи.

Виноградарство є засадничим етномаркувальним компонентом культури бессарабських болгар. Упродовж двох століть воно визначає їхню господарську специфіку та ментально-духовний профіль [1; 204]. Під час міграції з балканського ареалу переселенці принесли в степи Бессарабії автентичний досвід виноградарства (вітикультури), який став інструментом збереження етнічної пам'яті та дієвим механізмом соціокультурної адаптації в новому середовищі [2; 45].

На відміну від контактних етнічних груп, у яких виноградарство нерідко відігравало допоміжну (ад'юнктивну) роль у болгарських колоніях воно трансформувалося в базис життєзабезпечення, сформувавши специфічний антропогенний ландшафт. Етнодиференціувальна функція галузі найчіткіше виявляється в обрядово-культовій практиці, зокрема у святкуванні «Трифона Зарезана». Регламентовані ритуали цього свята – сакральна обрізка лози, лібіція (скроплення землі вином) та інтронізація «царя виноградників» – виступають детермінованими маркерами болгарської ідентичності в межах міжетнічної взаємодії [3]. Володіння власним виноградником («лозе») історично розглядалося як пререквізит повноцінного домогосподарства та об'єктивний критерій соціальної стратифікації родини. Вино в культурній парадигмі бессарабських болгар позиціонується не лише як продукт споживання, а сакралізований символ, інтегрований у всі ключові етапи життєвого циклу: від натальних і весільних обрядів до поминальних (танатологічних) ритуалів [1]. Відтак, безперервність виноробних традицій є ретранслятором культурного коду, що забезпечує цілісність та впізнаваність етносу в поліетнічному просторі регіону.

Трансформація традиційного свята «Трифон Зарезан» у Болграді – від камерного обряду до сучасного фестивалю – відбулася завдяки масштабній ревіталізації народних звичаїв. Первісно локальний ритуал початку виноградарського сезону перетворився на стратегічний бренд регіону. Завдяки театралізації – винесенню ритуалу підрізки лози та обрання Царя Трифона на публіку – приватна традиція стала масштабною культурною подією.

Процес переходу до фестивального формату супроводжувався активною інституціоналізацією: залученням професійних фольклорних колективів, організацією дегустаційних турів та етноярмарків. Це перетворило свято на складник туристичного маркетингу Бессарабії. Попри певну комерціалізацію, фестиваль став потужним інструментом збереження болгарської ідентичності. Він не лише консервує архаїчні елементи, а адаптує їх до сучасних умов, забезпечуючи трансляцію етнічних цінностей молодому поколінню. У такий спосіб «Трифон Зарезан» виступає консолідуючим фактором для болгарської спільноти, перетворюючи автентичну спадщину на живий елемент сучасної культури, що зміцнює самобутність діаспори в умовах глобалізації [4; 138-147].

Додатковим каталізатором цього процесу став стрімкий розвиток приватного виробництва в регіоні, що перетворив суто обрядове свято на потужний інструмент економічного просування. Сучасні винороби Болградщини почали використовувати «Трифон Зарезан» як майданчик для презентації своїх вин, створивши симбіоз бізнесу та культурної спадщини. Саме конкуренція та зростання культури споживання вина вивели свято за межі етнографічного гуртка: дегустаційні тури та гастрономічні ярмарки стали органічним продовженням давніх ритуалів. Економічний успіх локальних брендів не лише підтримав традицію, а й зробив її привабливою для масового туриста, остаточно закріпивши статус фестивалю як ключового елемента ідентичності регіону.

Основна частина фестивалю «Трифон Зарезан» у Болграді розгортається як багатопланове дійство, що поєднує архаїчні ритуали з елементами сучасного шоу. Центральною подією є відтворення обряду першої обрізки лози, який традиційно розпочинається з освячення виноградників.

Головною дійовою особою виступає «Цар Трифон» – почесний виноградар, якого обирають із-поміж найдосвідченіших господарів. Його коронація та подальша процесія до плантацій супроводжуються автентичними болгарськими піснями та танцями (хоро), що створює атмосферу занурення в етнічне середовище. Сам ритуал обрізки, під час якого лозу поливають вином для забезпечення майбутнього врожаю, трансформувався з приватного магічного акту на видовищну театралізацію, доступну для огляду сотням туристів.

Сучасна структура фестивалю охоплює не лише виноградники, а й центральні локації міста, де розгортаються автентичні етнографічні подвір'я. Кожне з них знайомить із побутом, кухнею та ремеслами бессарабських болгар. Гості можуть відвідати майстер-класи з приготування традиційних страв (міліни та каварми), а також продегустувати молоді вина. Важливою частиною програми є ярмарок народних умільців, де представлені вироби з кераміки, вишивка та національне вбрання. Концертна програма за участю професійних та аматорських колективів майстерно інтегрує фольклор у сучасний контекст, залучаючи молодь. Фестиваль діє як цілісний механізм: від обряду обрізки лози до гастрономічного сервісу – кожен елемент працює на візуалізацію болгарської ідентичності та створення унікального туристичного досвіду.

Цьогорічний фестиваль традицій «Трифон Зарезан», що відбувся у Болграді 14 лютого, став не лише святом виноградарства, а й символом незламності громади. Поєднавши давні обряди бессарабських болгар із викликами сьогодення, захід перетворився на масштабну благодійну акцію. Спільними зусиллями вдалося зібрати 100000 гривень на потреби українських захисників [10].

Залучення молоді до свята «Трифон Зарезан» – ключ для відродження традицій. На сучасному фестивалі молоді люди не просто глядачі, а активні учасники обрядів. Виступаючи у фольклорних гуртах та танцюючи спільне хоро, вони відчують етнічні ритми на власному досвіді. Важливу роль відіграє цифровізація: інтерактивні локації, стильні фотозони у національних костюмах та активність у соцмережах перетворюють давній звичай на актуальний культурний тренд, зрозумілий новому поколінню. Окрім мистецтва, молодь залучається до свята через освіту та професійний розвиток. У навчальних закладах і культурних центрах проходять майстер-класи, де юнаки та дівчата переймають у старійшин секрети виноградарства, традиційної кухні та народних ремесел. Такий формат «живої історії» дарує молоді відчуття причетності до громади та відповідальність за спільну спадщину. Зрештою, «Трифон Зарезан» стає для нового покоління не просто датою в календарі, а живим простором для самовираження, де етнічна ідентичність органічно поєднується із сучасним стилем життя [13; 91-95].

Фестиваль «Трифон Зарезан» став ключовим елементом міжнародного іміджу Болграда як культурної столиці бессарабських болгар. Трансформація автентичного обряду в масштабний культурний продукт перетворила локальне свято на дієвий інструмент публічної дипломатії. Завдяки участі дипломатів, офіційних делегацій та закордонних артистів, захід слугує майданчиком для міждержавного діалогу та зміцнення зв'язків із Болгарією. Це сприяє не лише культурному обміну, а й залученню інвестицій у розвиток інфраструктури та підтримку освітніх проектів для етнічних громад регіону [15; 182-186].

Завдяки фестивалю Болград утверджується у світі як живий осередок болгаристики, де традиції зберігаються в автентичній, але сучасній формі. Підтримка державних інституцій Болгарії через гранти та обміни підкреслює роль «Трифона Зарезана» як символічного «мосту» між Україною та Болгарією. Фестиваль не лише консолідує громаду, а й ефективно представляє регіон на міжнародній арені, демонструючи його самобутність та європейську інтегрованість.

Висновки. Узагальнюючи викладене, можна констатувати: трансформація традиційного обряду «Трифон Зарезан» у сучасний фестивальний продукт є успішним прикладом адаптації нематеріальної культурної спадщини до вимог сьогодення. Перехід від локального ритуалу до масштабного етнофестивалю дозволив не лише зберегти архаїчні пласти болгарської культури, а й наповнити їх новим соціально-економічним змістом. Зокрема, театралізоване шоу «Кукери», реалізоване за підтримки грантової програми Міністерства закордонних справ Болгарії, демонструє ефективність міжнародного співробітництва у сфері культури.

Завдяки механізмам театралізації, залученню молоді та розвитку виноробства свято стало потужним інструментом зміцнення етнічної ідентичності бессарабських болгар. Водночас фестиваль перетворився на важливий чинник культурної дипломатії та соціальної згуртованості: під час заходів у 2026 році громаді вдалося зібрати 100 тис. грн. на потреби Збройних сил України, що підкреслює нову роль традиції як засобу громадської мобілізації.

Для регіону «Трифон Зарезан» став майданчиком для професійного обміну, досвідом між виноробами та розвитку локальних брендів, як-от сімейна виноробня «Колоніст», що залучає до

Болградщини іноземних експертів та туристів. Отже, ревіталізація обряду доводить: традиція залишається життєздатною лише тоді, коли вона здатна еволюціонувати, стаючи для громади водночас джерелом духовного самоствердження та реальним ресурсом для сталого розвитку регіону.

Список використаної літератури

1. Беседіна Т. Культурологія: Регіональний аспект. Харків : Торсінг, 2004. 192 с.
2. Войтович В. М. Українська міфологія. Київ : Либідь, 2002. С. 71.
3. Ганчев О. В. Етнокультурні процеси в болгарських діаспорах України та Молдови (кінець XVIII – початок XXI ст.). Одеса : ВМВ, 2011. 340 с.
4. Ганчева Г. М. Свято Трифона Зарізана в системі етнокультурної ідентичності болгар України. *Світогляд – Філософія – Релігія : зб. наук. пр.* Суми, 2013. Вип. 4. С. 138–147.
5. Грищенко П. В. Фестивальний менеджмент у системі сучасної культури. *Культура і сучасність*. 2017. № 1. С. 41–46. doi: 10.32461/2226-0285.1.2017.145450.
6. Коваленко О. В., Шейко В. М. Фестивальний туризм : особливості та основи організації. *Сучасні вектори розвитку туризму та гостинності*, кол. моногр. / за ред. В. М. Шейка. Харків : ХДАК, 2024. С. 82–95.
7. Кондов В. І. Календарна обрядовість болгар України, *Българите в Северното Причрноморіе*: сб. с научни ст. Великово Тірново : Фабер, 2006. Т. 9. С. 273–285.
8. Кушнір О. С. Традиційна культура болгар України : Трансформаційні процеси в умовах глобалізації. *Етнічна історія народів Європи*. 2018. Вип. 55. С. 45-51. doi: 10.17721/2518-1270.2018.55.06.
9. Осіпчук А. С., Заєць В. М., Тищенко С. В. Фестивальний туризм як засіб відновлення традицій українського народу. *Туризм і гостинність*. 2023. № 2. С. 14–22. doi: 10.32782/tourismhospcee-8-8
10. Офіційний сайт Болградської міської ради. URL: <https://bolgradska-gromada.gov.ua>.
11. Пилипенко Т. І. Етнокультурні традиції як чинник формування туристичної привабливості регіону (на прикладі Одещини). *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2014. Вип. 3. С. 132–136.
12. Пригарін О. А., Ткач В. О. Традиційна культура болгар України : історія та сучасність. Одеса : Сміл., 2010. 120 с.
13. Сподарева Н., Вежбовська Л. Історична реконструкція як вияв «живої історії» у сучасному культурному просторі. *Вісник Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019. № 2. С. 91–95. doi: 10.32461/2226-3209.2.2019.177488.
14. Станко М. П. Календарні звичаї та обряди болгар України (друга половина XIX-XX ст.). Одеса : Астропринт, 2002. 216 с.
15. Терзі І. В. Болградський «Трифон Зарезан»: від сімейної традиції до міжнародного фестивалю. *Традиційна культура в умовах глобалізації: синергія традиції та інновації*. Матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 24-25 трав., 2019 р.). Харків : Майдан, 2019. С. 182–186.

References

1. Biesiedina, T. (2004). Kulturolohiia: Rehionalnyi aspekt [Culturology: Regional aspect]. Torsinh.
2. Voitovych, V. M. (2002). *Ukrainska mifolohiia* [Ukrainian mythology]. Lybid.
3. Ganchev, O. V. (2011). *Etnokulturni protsesy v bolharskykh diasporakh Ukrainy ta Moldovy (kinets XVIII – nachatok XXI st.)* [Ethnocultural processes in the Bulgarian diasporas of Ukraine and Moldova (late 18th – early 21st centuries)]. VMV.
4. Gancheva, H. M. (2014). *Kalendarni sviata ta obriady bolhar Ukrainy: dinamika tradytsii* [Calendar holidays and rituals of the Bulgarians of Ukraine: dynamics of tradition]. PRES-KURIER.
5. Gryshchenko, P. V. (2017). Festivalnyi menedzhment u systemi suchasnoi kultury [Festival management in the system of modern culture]. *Kultura i suchasnist*, (1), 41–46. doi.org
6. Kovalenko, O. V., & Sheiko, V. I. (2024). Festivalnyi turizm: osoblyvosti ta osnovy orhanizatsii [Festival tourism: features and basics of organization]. In V. I. Sheiko (Ed.), *Suchasni vektory rozvytku turizmu ta hostynnosti* (pp. 82–95). KhDAK.
7. Kondov, V. I. (2006). *Kalendarska obriadovist bolhar Ukrainy* [Calendar rituals of Bulgarians of Ukraine]. In *Bylgarite v Severnoto Prichernomorie: sbornik s nauchni statii* (Vol. 9, pp. 273–285). Faber.
8. Kushnir, O. S. (2018). Tradytiina kultura bolhar Ukrainy: Transformatsiini protsesy v umovakh hlobalizatsii [Traditional culture of the Bulgarians of Ukraine: Transformational processes in the context of globalization]. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy*, (55), 45–51. doi.org
9. Osipchuk, A. S., Zaiets, V. M., & Tyshchenko, S. V. (2023). Festivalnyi turizm yak zasib vidnovlennia tradytsii ukrainskoho narodu [Festival tourism as a means of restoring the traditions of the Ukrainian people]. *Turyzm i hostynnist*, (2), 14–22. 10.32782/tourismhospcee-8-8
10. Bolgradska miska rada [Bolgrad City Council]. (n.d.). *Ofitsiyni sait*. <https://bolgradska-gromada.gov.ua>
11. Pylypenko, T. I. (2014). Etnokulturni tradytsii yak chynnyk formuvannia turystychnoi pryvablyvosti rehionu (na prykladi Odeshchyny) [Ethnocultural traditions as a factor of forming the tourist attractiveness of the region (on the example of Odesa region)]. *Visnyk KhNU im. V. N. Karazina. Seriya: Mizhнародni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm*, (3), 132–136.
12. Priharin, O. A., & Tkach, V. O. (2010). *Tradytsiina kultura bolhar Ukrainy: istoriia ta suchasnist* [Traditional culture of Bulgarians of Ukraine: history and modernity]. Smil.

13. Spodarieva, N., & Vezhbovska, L. (2019). Istorychna rekonstruktsiia yak vyjav «zhyvoi istorii» u suchasnomu kulturnomu prostori [Historical reconstruction as a manifestation of «living history» in the modern cultural space]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*, (2), 91–95. doi.org
14. Stanko, M. P. (2002). *Kalendarni zvychai ta obriady bolhar Ukrainy (druha polovyna XIX–XX st.)* [Calendar customs and rituals of Bulgarians of Ukraine (second half of the 19th–20th centuries)]. Astroprint.
15. Terzi, I. V. (2019). Bolhradskyi «Tryfon Zarezan»: vid simeinoi tradytsii do mizhnarodnoho festivaliu [Bolgrad «Trifon Zarezan»: from family tradition to international festival]. In *Tradytsiina kultura v umovakh hlobalizatsii: synerhiia tradytsii ta innovatsii: materialy nauk.-prakt. konf.* (pp. 182–186). Maidan.

UDC : 394.21:39(477.74)

**TRANSFORMATION OF ETHNOCULTURAL TRADITIONS IN A MODERN FESTIVAL:
«TRIFON ZAREZAN» IN BOLHRAD**

Olena BEREZINSKA – senior lecturer of the Department of Foreign Languages
for professional communication, International University, Odesa

The study aims of this paper is to analyze the structural functional transformations of the «Trifon Zarezan» holiday in Ukrainian Bessarabia and to identify adaptation mechanisms used by Bulgarian diaspora to preserve cultural identity under modern challenges, including martial law. This research provides a theoretical and practical assessment of how this tradition holiday adapts within contemporary festival spaces. The author analyzes the preservation of authentic ritual elements, such as ritual pruning of the vine and the election of the «King of Trifon», within a public cultural event. Special attention is paid to the socio-cultural adaptation of the festival under martial law, highlighting its transition from a recreational event to a platform for social solidarity and charitable activity.

Research methodology is based on an interdisciplinary approach, combining historical-genetic analysis, participant ethnographic observation, and corporative methods. A systems approach was used to view the holiday as a dynamic structure evolving under the influence of globalization and local challenges.

Results of the study confirm that the festival serves as a vital mechanism for maintaining the ethnic identity of the Bulgarian diaspora and promoting regional cultural heritage. It is established that under contemporary conditions, the holiday transforms into a living instrument for the transmission of intangible cultural heritage, ensuring generational continuity. As a vital component of Bessarabia's cultural landscape, «Trifon Zarezan» demonstrates the vitality of traditional practices that serve as a foundation for shaping a modern local identity and integrating local heritage into the broader European cultural context.

Novelty lies in the first-time analysis of the Bolhrad festival as a transformation of a traditional rite into a tool of «soft power» and cultural diplomacy during a crisis. The study substantiates the concept of «adaptive vitality» of the rite, which preserves the ethno-cultural code while acquiring new forms of social responsibility.

Key words: Trifon Zarezan, Ukrainian Bessarabia, Bulgarian diaspora, ethno-cultural identity, intangible cultural heritage, festival movement, socio-cultural adaptation, Bolhrad.

Стаття отримана 6.12.2025
Стаття прийнята 14.01.2026
Стаття опублікована 28.05.2026